

A Peszéri-erdőben jártunk

„Mesél az erdő, mesél az erdő...”

Hobo

A május már csak ilyen. Rövid, szeszélyes és terepen lenni csak keveset lehet. Néha eszembe jut, bárcsak lehetne a tanévben is egy „újratervezés” gomb, és a nyári szünetet előrébb lehetne programozni. Csütörtökön még az ég is leszakadt, és elő kellett venni a télikabátot... Pénteken aztán csoda történt, bár V. T. tanárnő szerint, ha egy gatyányi kék van az égen, minden rendben lesz. Úgy is lett. Kipróbált vezetőnk, Máté András ezúttal a Kunpeszér melletti területeken vezetett körbe bennünket. A homokhátság nyúlványai itt fésűfogakként illeszkednek a Turjánvidékhez. Mindkettő rendkívül gazdag természeti értékekben, hiszen az edényes, tehát a magasabbrendű növényfajok száma majdnem kétszerese a Hortobágyi Nemzeti Parkban találhatóaknak. A Turjánvidék csodás virágokban gazdag láprétjeit tavaly ilyenkor megcsodálhattuk, így a Peszéri-erdőbe tettünk rövid túrát. Az erdő egyike azon életközösségeknek, amelyek régen szerves részei voltak a tájnak.

A gyöngyvirágos tölgyesek buja erdők, cserjékben gazdagok. A lágyszárúak közül a salamonpecsét és a gyöngyvirág virágzott. Egészen őserdei hangulat volt az erdő mélyén, igaz, félóra sem kell, hogy bejárja az ember. A tisztáson libasorban közlekedtünk, vigyáztunk, hogy ne tegyünk kárt a különleges védett növényekben.

A hangyabogáncson óriási hangyák masíroztak, a homoki nőszirom még éppen utolsó virágzó példányát is megtaláltuk. A hangyabogáncson is, mint sok más virágos növényen, gyakran látni színében a virágot utánozó karoló pókokat. E vérmes ragadozók nem szőnek hálót, lesből támadnak a kimondottan hatékony álruhájuk mögé bújva. A mi pókunk talán eltévedt... A kissé pohosnak tűnő bajszos méhet méretes csápjáról könnyen felismerhetjük. A sömörös kosborok igazán nagyra nőttek idén köszönhetően a sok esőnek. A bokrok tövében egy-két hervadozó erdei szellőrózsa fehérlett.

A homokbuckákra felgyalogolva a nyíltabb és zártabb gyepekre jellemző homoki fajok is előkerültek. Az egyik legfejlettebb, rovarporozta vesszős cserje, a csikófark nem éppen szépségéről híres nyitvatermő növény, hatóanyag-tartalma viszont tiszteletre méltó. A legenda szerint Dzsingisz kán testőrei elalvás ellen használták, hogy elkerüljék lefejezésüket. Asztma, hörghurut és a keringési rendszer betegségei ellen használatos. Hatóanyaga, az efedrin erős köhögéscsillapító.

Még egy mérgező növényvel is találkoztunk, a méreggyilokkal. Ijesztő nevét szó szerint kell értelmezni: meggyilkolja a mérget, vagyis meggyógyítja a mérgezett embert. Régen, a népi gyógyászatban vérmérgezés, állatharapás okozta fertőzés, gyulladásos betegségek gyógyítására használták. Ma gyógyteákban és influenza tüneteinek enyhítésére szolgáló szerekben találkozhatunk vele.

A magyar méreggyilok endemikus, vagyis csak a Kárpát-medencében találkozhatunk vele. Eszmei értéke 100 000 Ft. Ennek rokona a közönséges méreggyilok. „A nálunk természetesen előforduló, a

tengeren túl gyomnövény több mint egy évszázaddal ezelőtt véletlenül került Európából az Egyesült Államokba, és azóta az USA észak-keleti részén teljesen elterjedt, már Kanadába és a közép-nyugati országrészbe is eljutott. Ez a mérgező kúszónövény számos mezőgazdasági, kertészeti és erdei környezetben a legfontosabb gyomnövény.” <http://euroeco.hu/tovabbi-hirek/hirek/tovabbi-hirek/biologiai-harc-a-meregyilok-ellen> A sors fintora, hogy a termésében nagyon hasonló növényt, az őshonos vegetációt veszélyeztető selyemkórót – amellyel szemben hasonlóan nagy küzdelem folyik – , Észak-Amerikából örököltük. A szakemberek mindent megpróbálnak, hogy a főként homoki gyepterületek természetéhez közeli élőhelyeit megóvják a más néven vaddohánynak nevezett selyemkóró térnyerésétől, hogy a biológiai sokféleség a következő generációk számára is megmaradjon.

A pipitér-tengerben egy kis „bogarászással” zártuk a zord időjárásban megkezdett napot. A haragosszürke felhők mögül kikandikáló Nap előcsalta a szokatlan májusi hidegben megdermedt homoki gyíkokat. Az egyik nőstényben biztosan volt vagy hat-hét tojás a hasának mérete alapján. Szegénynek a pikkelyei között jó néhány nagyra nőtt kullancs is lógott, még a dobhártyáját sem kímélték az élősködők.

A természetben minden mindennel összefügg, ha sokszor nem is tudjuk kibogozni a látszólag kusza szálakat. Hálózatokban élünk, amelyek sejtjeinkben, a szervezetünk szintjén és az életközösségekben lehetővé teszik azt a csodát, amit életnek nevezünk.

Kecskemét, 2014 május vége

Juhász Katalin